

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSEGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyen szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Közteltek).

Fadrusz János szobrász.

— A kolozsvári Mátyás-szobor készítője. —

Ha bemutattuk képen és írásban a Kolozsváron felállított *Mátyás-szobrot*, illő, hogy annak alkotóját is olvasóink elé állítsuk — képen.

Nincs széles e hazában még egy olyan remekmű, olyan sikerült szobrunk, mint a kolozsvári Mátyás-szobor és ezt a műalkotást *Fadrusz János-nak* köszönhetjük. — Készült sok szobor a székesfővárosban, sok a vidéken, de a Mátyás szobrot egyszem közelíti meg műértékben. Ugyancsak Fadrusznak köszönhetjük a pozsonyi Mária Terézia-szobrot, mely legnagyobb márvány-szobra hazánkban. Ilyen sikerek után méltán várhatunk számos remeket még a fiatal, élete tavaszán levő művésztől. Főképpen pedig az Erzsébet királyné-szobrát óhajtánánk tőle, hogy végre a fővárosban is legyen egy igazán magyaros műremek.

És mikor a művész alkotásain elgyönyörködünk, eszünkbe jut a művész, az ember. Fadrusz János egyszerű pozsonyi polgárnak a gyermeke.

Mint lakatos inas kezdette, de a művész kitört. Üdvözljük őt, aki megtanulta külföldön művészetének mesterségét, de nem keresi az idegen utánzatot, hanem merit saját génuszából és a nemzet egyeteméből.

Ösztönzésére mindazoknak, akik szegények, mint volt ő, saját erejükre vannak utalva, mint ő, küzdelemmel vivják életük pályáját, mint küzdött erősen ez a fiatal óriás: utalunk az ő példájára, hogy senki el ne csüggedjen, a ki magában hivatást érez.

Hálásak vagyunk neki minden munkájáért, mert az mind szép és magyar.

És koszorút nyújtunk neki, friss reményből fonva, hogy még nagyon sok jeles alkotásban fogja megörökíteni a magyar nemzet nagyságát.

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ker., Andrassy-ut 23. szám,
VII., Rottenbiller-utca 33. sz.

Ajánl luczernamagot, muharmagot, tarlórépamagot, piros kölesmagot, fehér kölesmagot, **BIBOR-HEREMAGOT**, pohánkát, mustármagot, lóbabot, téli borsót, téli bükkönyt, szöszös bükkönyt, (*Vicia villosa*), továbbá raffiaháncsot és rézgáliczot legelsőrendű minőségben, a legjutányosabban.

Vesz: bármely mennyiségben biborherét és tavaszi repezét.

Darányi miniszter a gazdasági munkásokért.

Darányi földmivelési m. kir. miniszter minisztersége alatt a mezőgazdasági és közigazdasági érdekek rövid időn azt a helyet foglalták el a kormányzásban és a politikában, a melyet azok már régóta megérdemltek volna.

Mindenki örömmel tapasztalhatja, hogy a mezőgazdaság és állattenyésztés olyan örvendentes fejlődést mutat fel az utóbbi időben, hogy méltán lehet remélnünk azt, hogy a válsággal küzdő gazdáknak helyzete jóra fog változni.

Feleslegesnek tartjuk mezőgazdasági munkásügyi fejlődésünkről e sorok keretében megemlékezni, mert megvagyunk győződve arról, hogy lapunk minden egyes olvasója tudatában van annak, hogy e téren haladásunknak főurugója a földmivelési miniszter munkássága, a kinek ügybuzgalmát, szakértelmét mindenki ismeri áldásos következményű munkáiból.

Mint e sorok czime mutatja, *Darányi* miniszter ismét tenni akar valamit a gazdasági munkásokért, a kikért már eddig is annyit tett, hogy arra egy állam életében sincs méltó példa. Mielőtt a földmivelési miniszter a gazdasági munkásügyek keretében teendő két lényeges újításának ismertetésére áttérnénk, egyelőre nem zárkozhatunk el az elől, hogy ki ne jelentsem, hogy mindkét életre való újítás igen nagy jelentőségű és áldásthözó lesz munkásainkra. A földmivelési miniszter u. i. *ezer tagsági helyet ösztöndíjas alapítványképen* óhajt rendszeresíteni kiváló jó, hűséges munkások kitüntetésére akképpen, hogy ezekért a munkásokért a tagsági díjat öt éven át az állam fogja fizetni. Ezzel az újítással a miniszter azt czélozza elérni, hogy ezentul ne csak az öreg hű cselédek jutalmaztassanak emberéleten át tartott becsületes munkájukért, hanem serkentő példakép a szorgalmas, hűséges, becsületes *fiatal munkások* is jutalmaztassanak meg.

Sokkal nagyobb jelentőségű a miniszter másik reformja: a miniszter u. i. azt akarja elérni, hogy a gazdasági munkások a gazdasági munkákon felül jövedelmező foglalkozáshoz és keresethez jussanak. Ilyen munkák és keresetek lennének a *népies háziiparok s azok a foglalkozások, melyek kis befektetéssel különös előképzettség nélkül is haszonhajtók lehetnek* pl. seprűkötés, gyékényfonás, baromfi-, selyem-, méhtenyésztés, kertészkedés, gyümölcs- és zöldségtermesztés és a *feles művelésre való vállalkozás*. Ezeknek a munkáknak eszközléséhez azonban első sorban tükére van szüksége a munkásoknak, mely célra a józan, becsületes munkások támogatására a

miniszter már ez 1903. évre 300.000 korona segélyt kért a törvényhozástól. Ezekkel a miniszter bebizonyította, hogy nemcsak javasolni tud üdvös dolgokat, hanem ilyen kis jelentőségűnek látszó, de igen nagy horderejű kérdések gyakorlati megoldását is a legjobban irányítani és keresztül vinni tudja. *F. I.*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőházban még mindig azon tanácskoznak, hogy megadják-e a kormánynak azt, amit úgy is megadnak, hogy tudniillik költségvetés nélkül a jövő esztendő négy hónapjában az idei költségvetés szerint kormányozhasson. E mellett beszélnek a képviselő urak rengeteg hosszadalmasan, fölemészttvén ezáltal annyi pénzt az országból, amennyit egy rossz termés megér.

A mult szerdai ülésen változatosság okáért báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter jelentést terjesztett be arról, hogy hány katona lett öngyilkossá a hadseregnél, akiket hiába vár haza az édes szülőjük. Az *indemnitás* tárgyalásánál *Pichler* Győző beszélt másfél órán keresztül elmondván, hogy azért nincs megelégedve a néppárttal, kormányfővel, különösen a miniszterelnökkel. Beszéde közben olyan indulatra gerjedt, hogy rosszul lett s az ülést öt percze fel kellett függeszteni. A képviselők keneteljesen mondák:

— Vigyázz magadra *Pichler*, mert, ha te meghalsz, ki vigyáz akkor a hazára.

A csütörtöki tanácskozáson *Bizony* Ákos, Miskolczi képviselője az önálló magyar hadsereg létesítését követelte azon az alapon, hogy a multban is volt nekünk önálló hadseregünk. *Keckseméthy* Ferencz az ellen tiltakozott, hogy a királyi udvartartás költségeit fölemeljék. A beteg nemzet gyógyulását nem várja a jelenlegi kormánytól. *Pozsgay* Miklós különösen az ellen tiltakozott, hogy a póttartalékosokat behívják három évi tényleges szolgálatra.

A pénteki ülésen határozott a képviselőház a *tápéi* és a *csongrádi* kerületek sorsával. Mivel a két kerület ellen az volt a vád, hogy a mult választás alkalmával ott oly nagy mérvű volt az etetés és itatás, hogy mind *Tápénak*, mind *Csongrádnak* fel kell függeszteni a képviselőküldési jogát. A határozat az lett, hogy a *tápéi* kerületre nem mondták ki a le-sújtó ítéletet, de kimondták *Csongrádra*, hogy a jelen országgyűlés tartama alatt, vagyis négy évig nem küldhet képviselőt az országgyűlésre.

A szombati tárgyaláson *Barta* Ferencz szépen csengő magyar szóval azt hirdette, hogy első a nemzet érdeke, azután következik csak az uralkodóház érdeke, követelte különben az ország gazdasági érdekeinek fejlesztését, *Rátkay* László harezias hangon tiltakozott az ellen, hogy a katonaság már oda is merészkedik, hogy veszélyezteti a népképviselő jogait. Követelte az önálló vámterületet, támadta a horvát bánt, az udvartartás költségeire nem ad semmit. A szélsőbal helyeselte *Rátkay* beszédét, melyre *Cseh* Ervin horvát miniszter válaszolt, kijelentve, hogy ő mint horvát mindenkor a magyar-horvát testvériséget ápolja nemzete legjobbjával együtt.

— Éljen! Éljen! hangzott az egész képviselőházban.

Vasárnap az Ur napja lévén, a hétfői ülésen *Koracsevics* István horvát képviselő mondott lelkes szép beszédet a magyar-horvát testvériség ápolásáról. — Mig az osztrákokkal vagyunk élet-halál harcban gazdasági érdekeink miatt, addig — ugymond — ne ezivakodjunk egymás közt. A beszédet minden párt részéről helyeselték. *Urai* József azt panaszolta fel, hogy a nemzetiségi tulkapások nagyon elhatalmasodtak Magyarországon. Ezen az ülésen *Bujanovics* Gyula hirdette, igen szép, lelkes, hazafias beszédben, hogy Magyarország legfőbb érdeke a gazdasági érdek. Ezt védelmezni a kormánynak, képviselőháznak és minden magyarnak hazafias, szent kötelessége.

— Ugy van! Ugy van! zugta egyhangulag az egész nagy szabadelvű párt. Az ülés végén *Visontay* Soma kérdezte meg a kormánytól, hogy tudja-e miszerint a leánykereskedők 40 szép magyar semogyi leányt kiszállítottak az országból. *Szell* Kálmán miniszterelnök azt mondta, hogy az esetről nincs tudomása, de a dologban a legszigorubb vizsgálatot rendeli el.

A keddi tanácskozáson *Bakó* József az erős szavu enyingi képviselő erősen kikelt az ellen, hogy a Balaton halászati jogát bérbeadták egyes társaságnak, a mi által földönfutóvá tettek kétezer balatonparti halászt. *Tomasits* Miklós a horvát-magyar testvériséget hirdette, *Babó* Mihály követelte a nádorispáni méltóság visszaállítását.

— Mi *Apponyi* Albertot akarjuk Magyarország nádorának — kiáltotta *Pichler* Győző, *Babó* Mihály pedig folytatta:

— Követelem, hogy a Kossuth-bankókat váltsa be a kormány.

— Talán sok van még belőle Halason? kérdezték jobbról.

Miután azonban a kormány nem tett biztató ígéretet a Kossuth-bankók beváltására, ez az ülés is véget ért.

A szerdai országgyűlés egy ősz államférfi fel szólalásával kezdődött, aki évtizedekre visszanyúló politikai pályáján az ideális, magasztos és becsületes elveket vallotta a magyar haza és magyar nép javára. Ez a férfiu *Szentiványi* Árpád, akit azért, hogy a Csorbatót és annak környékét megmentette egy külföldi főurtól a haza javára, egy *Goldner* nevű szociáldemokrata, abból a rétegből, mely nem ismer hazát, hanem csak azt, a mi hasznot hajt, mondom a szociáldemokraták közül — megvádolta. *Szentiványi* Árpád nemes alakja e vádra felemelkedett a képviselőházban s férfias eréllyel követelte azt, hogy vizsgálják meg az ügyet s ha csak egy mákszemnyi részben is hibás a tő eladásában, egy szót sem emel védelmére. Nem volt párt a képviselőházban, amely

ne zugta volna: éljen *Szentiványi*, mert a ki őt ismeri, ilyesmiket soha föl nem tett s nem is tesz fel *Szentiványi* Árpádról.

Másik kimagasló jensége volt az ülésnek *Szell* Kálmán miniszterelnök hatalmas beszéde, aki azzal kezdte, hogy a nemzetiségek ellen drákói szigorral védelmezi meg a magyar haza egységét. Azután magyarázta a paktumot és a kiegyezés kérdését s ebben azt jelentette ki, hogy ha nem sikerül kiegyezni Ausztriával, szívvel, lélekkel hozzájárul ahhoz, hogy az önálló vámterületre lépjünk. Zugó éljenzés volt erre a válasz s a függetlenségi párt is, mely ugyancsak támadta *Szell* Kálmánt a kiegyezés miatt, e szavakra szótlan maradt.

Az ülés végén még *Lenqyel* Zoltán függetlenségi és *Haydin* Imre kormánypárti képviselők interpelláltak. Az első a honvédelmi minisztert azért, hogy a katonai szállításoknál a kisiparosok is munkához jussanak, *Haydin* pedig azért interpellált, hogy a kormány segítsen a rossz termés miatt inségbe jutott kárpátvidéki lakosságon.

Mind a kété miniszter a legjobb indulatot és segítséget ígérte meg a két képviselőnek. Ezzel az ülés aztán véget is ért.

Csongrád.

Ami alkotmányos országban a legszegyenteljebb politikai csapás, az történt meg Csongrád városával. Ennek az országgyűlésnek tartamára, azaz négy hosszú esztendőre megfosztották a legszentebb politikai jognak gyakorlatától, a képviselőküldési jogtól, melyet a magyar alkotmány ad meg a nemzet minden polgárának. Megfosztották pedig azért, mert a legutóbbi képviselőválasztás alkalmával Csongrádon állítólag oly nagymérvű etetés-itatás, dinomdánom volt, hogy az a választás tisztaságát megszenteltetette. Pedig, hát az érdemes nagy magyar város csupán másfélszáz polgárára tudták rábizonyítani, hogy részt vett olyan lakomán, melyen nem ő fizette meg a birka-paprikás, a turós-csusza, meg a vörösbor árát. A többi, ezernél több polgár lelkének tiszta meggyőződése szerint gyakorolta politikai jogát s mégis most százötven ember helyett 25 ezer ember arczöbre pirul. Másfélszáz ember miatt huszonötezerre mondták rá az ítéletet, hogy megbízhatlan, megvesztegethető, eszem-izsomra való. És arra való, hogy ujjal mutathassanak rá, mint olyanra, aki nem érdemes arra a jogra, amit a törvény reá ruházott.

Csongrád városában, ebben a lelkes, szép s virágzó magyar városban a szomorú országgyűlési határozatnak hallatára kitűzték a házakra a gyász-

MEGJELENT

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest, V., Alkotmány-u. 31.)

ŐSZI és TÉLI, valamint SZÜRETI árjegyzéke
Kivánatra azonnal bérmentve megküldetik

lobogókat s muzsikaszótól hangos vasárnap délutánokon most az elkeseredés némasága ütött tanyát, meg a csárdaszereken is. Összetörött az emberek jókedve s a cigány is eltörheti vonyóját s a sarokba vághatja hegedűjét, melyen az utolsó választás alkalmával csalogatta ki azt a nótát: »Kossuth Lajos azt üzent«. Most már négy esztendeig nem üzen semmit a csongrádiaknak.

Nagy eset a csongrádiak esete, amelyben nagyon nagy tanúság vagy. Az, hogy lejárt már az az idő, mikor szabad volt a vásár azzal a legszentebb polgári joggal, melyet az ember Isten után alkotmányos hazájától kapott. Azzal a joggal, melyet 1848-ban kiontott vérükkel irtak be a magyar törvénykönyvbe, apáink, félisteneink. Aki ezt a jogot a multban is áruba bocsájtotta, az nem való volt a tisztességes emberek társaságába. Az csak olyan cserepár vala. Aki pedig most eladja, az a törvény gerendájába üti a fejét s méltó jutalma a börtön. Mert eladta a politikai becsületét, pedig a jó magyar embernek eladó lehet az ökre, lova, szamara, csak kettő nem: a felesége, meg a böcsülete. Ha pedig bandába áll az ilyen eszem-izsom szavazatával kereskedő ember, az szégyent hoz nemcsak magára, az apjára, anyjára s egész familiájára, hanem az egész városára az egész választókerületére is. A bélpoklosakat Amerikában kihajtják a város területéről egy pusztai karánba. Az ilyen szavazatukkal kereskedő bélpoklosakat is valóságosan ki kellene közsíteni a meggyőződésük szabadságát áruba nem bocsájtó polgárok sorozatából.

A megtörtént szomorú eset alkalmából nem szabad követ dobnunk Csongrád város, becsületes, hazafias, jó magyar népére, ezeknek csak alig egy század része tántorodott meg az elmúlt választás alkalmával. Aztán ilyen választási visszaélések voltak nemcsak Csongrádon, hanem — sajnos — az ország majd minden választókerületében, esakhogy véletlenül éppen Csongrádra csapott le a törvénynek irgalmat nem ismerő pallósa. Ez az eset azonban legyen intőjel. A szabad meggyőződésnek, a választási jognak becsületes gyakorlása nem politikai, hanem az emberi tisztességnek a kérdése. A ki elveszti a politikai becsületét, az elveszti az emberi becsületét is. Mert, amint egy lelked van embertársam, úgy csak egy böcsületed lehet. Ha ezt az egy lelkedet elveszted, akkor lesz belőled igavonó állat, akit az fog a jármába, a ki a vásáron megfizette a megvastagodott bőre árát. Ez a csongrádi eset tanúsága.

M. Gy.

A közigazgatás egyszerűsítése.

Többször elmondottuk e lap hasábjain a közigazgatás egyszerűsítésének fontosságáról véleményünket. Ezalkalommal azt adjuk hírül, hogy a rendeletek elkészültek és a végrehajtás előtt állanak.

A közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvény alapján alkotott egyszerűsítési rendeletek, ugymint a vármegyei és járási, a községi és körjegyzői, a közigazgatási bizottsági, az árvaszéki és gyámhatósági ügyvitelről; — továbbá a megyei pénztárak és számvevőségek államosításáról, a járási számvevői intézmény behozataláról szóló törvény és szabályrendelet 1903. évi január 1-én életbe fognak lépni. A belügyminiszteriumban már az utolsó munkát végzik ezen rendeletek kidolgozásán. Ezeket a nagy-

jelentőségű miniszteri rendeleteket, amelyek alapján az egész közigazgatási eljárás az ország 64 vármegyében azonos, összhangzatos, egyöntetű, gyorsabb, olcsóbb és pontosabb lesz, még oly időben teszik közzé, hogy az érdekelt hatóságoknak elég idejük maradjon a rendeletek áttanulmányozására és a szükséges nyomtatványok beszerzésére, valamint a korcsakos reformmal kapcsolatos előkészületi cselekmények elvégzésére, úgy, hogy ez az igen mélyre nyúló újítás minden akadály nélkül átmehet a közéletbe. Az újrend értelmében minden törvényhatóságnak külön hivatalos lapja lesz, mely a vidéki hírlapirodalmat jelentékenyen föllendíti. Az egyszerűsítési javaslatok első csoportját, mely a megyei ügyekre vonatkozik, elébb bocsájtják közre és a többi rendeletek is a végrehajtó közegek áttanulmányozása végett hamarabb küldetnek szét.

Merénylet a belga király ellen.

A hatalmasokra ismét rájár a rud és napirenden vannak a merényletek, amelyeket államfők vagy magasrangú államférfiak ellen intéz egy-egy rosszindulatu vagy elkeseredett ember. A napokban Delcassé francia külügyminiszter ellen intéztek merényletet, melynek azonban nem voltak komolyabb következményei. Mult héten pedig a belga fővárosban hasonló merényletet követett el valami *Robini* nevű olasz az utcán kocsizó *Lipót* belga király ellen.

Lipót király szombaton délelőtt családjával a Gondola-templomban megtartott gyászisteniszteleten vett részt és az istenisztelet végeztével a templomból hosszú kocsisor szállította a királyi család tagjait kíséretükkel a királyi palotába. Mikor a fogatok a Brüsszeli Banknak a Rue-Royalon levő palotája elé értek, a jobboldali gyalogjáró felől egymásután három revolverlövés hangzott el. A lövésből egysen talált.

A király a lövések zajára izgatottan fordult hátra a kocsijában, majd egy percze megállították az egész kocsisort, amíg megállapították, hogy a merénylet megghiusult.

A rendőrség kihallgatta a merénylőt, aki *Robininak* nevezi magát és olasz származású. A merénylet okáról nem ad fölvilágosítást s így azt hiszik, hogy *Robini* egy anarkista-szövetkezet tagja.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár statisztikája.

Érdekes időközi statisztikát állított össze az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár központi igazgatósága. Ezek szerint a segélypénztárnak 1165 alapító tagja van 140,204 korona 82 fillér alapítványi összeggel. I. csoportbeli rendes tagja van a pénztárnak jelenleg 9620, II. csoportbeli 1320, III. csoportbeli 11, IV. csoportbeli 100, az idei rendkívüli tagok száma 28800, összesen tehát 39851. Cséplőgéptulajdonosok számára kiállított összesen 3142 kötvény. Ezekben biztosított 2193 fűtő, 4883 etető, 5404 kéveadogató és 3875 cséplőgépmunkás. Természetesen nincsenek ideértve azok a gazdasági cselédek, a kik után munkaadójuk a hozzájárulást fizetik.

A segélyekről a következő a statisztika. Gazdasági cselédnek kifizetett a pénztár 1400 esetben 95,000 korona baleseti, 294 esetben 3300 korona rokkantsági és 148 esetben 10,000 korona haláleseti segélyt. Rendes tagoknak 495 esetben 16,069 korona 23 fillér baleseti, 45 esetben 700 korona rokkantsági és 50 esetben 9500 korona haláleseti segélyt. Beleszámítva még a cséplőgépeknél történt balesetek alkalmával kiutalt segélyeket, az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár az 1902. évben idáig kifizetett 167,069 korona segélyt. Megjegyezzük még, hogy igen nagy számmal vannak azok a balesetek, a melyek a közelmúlt napokban jelentetvén be, most vannak tárgyalás alatt.

Zsarolják a népet.

A számitani nem tudó szegényembereket újabb módon zsarolják. Eddig a pénz-uzsorát, gép-uzsorát, gabona- és a többi uzsorát ismertük, most figyelmeztetjük olvasóinkat az újabb csalási módra: a *marha-uzsora*. Mert aki olvasni tud, az jóelőre megóvhatja magát és embertársait a csalóktól, hanem az a baj, hogy kevesen olvasnak. Ezekből jó lesz, ha az olvasni tudók megszívelik az alább elmondottakat és a szegény emberek megóvása czéljából terjesztik.

A marha-uzsora leginkább ezidőszerint a Délvidéken, Fehértemplom vidékén van elterjedve. A marha-uzsora kigazdáinknak csalárd kizsákmányolásában áll és pedig abban, hogy egyes üzérkedő pénzes elemek az elszegényedett nép nyomorát, szorultságát, könnyelműségét kihasználják éppen úgy, mint mint a gabonaelővételeknél, csak azért, hogy maguk boldoguljanak s az amugyis küzdő népet még koldusabbá tegyék. Eljárásuk a következő: Vettek a szegény földmives embernek egy pár ökröt. A vételár után 8 százalékos kamatot számitottak és kötelezték őket az állatok jó karban tartására és a teljes eladási ár átadására, amiből világosan kiteszik, hogy legalább is 50 százalék haszonra dolgoztak a szegény nép rovására. Hogy tényleg Fehértemplom vidékén e rákfene mennyire elharapódzott, azt elég világosan bizonyítja a fehértemplomi kir. törvényszék kebeléből kiküldött *Jakabffy Pál* kir. ügyész nyomozási kiszállása egyes községekbe, amelyekben az öt hónapig tartott marhazárlat miatt a marha-uzsora félelmesen terjed. Az ügyész most

az eseteket megvizsgálja és intézkedik azok orvoslására, az uzsora elnyomására. Az uzsora különösen Greovácz, Kákova, Komoristye, Forotik, Nagy- és Kis-Tikvány, Székás és Zsirzsova községek lakosait tette tönkre. Megnyugvással bizunk abban, hogy a közigazgatási bizottság felterjesztésére rendelte az uzsora hivatalból való üldözését az igazságügyi miniszter, reméljük, hogy sikerülni fog megmenteni e vidék lakosságát e pusztulástól. Óvatosságból tanulmányképen az összes törvényhatóságoknak figyelmébe kellene ajánlani az ilyen kétségbeejtő eseteket.

A nép pedig terjessze azt, hogy tudomása van róla és ne engedje embertársait, a számitani nem tudókat elveszni.

A **»Gazdák Biztosító Szövetkezeté«**-nek újabb térfoglalását jelzi a **»Protestáns Egyházi és Iskolai Lap«**-ban megjelent alábbi hír. A Dunamelléki ev. ref. Egyházkerület mult hó 22-én tartott közgyűlésében nagy érdeklődés mellett került napirendre az egyházkerületi tüzkárbiztosításnak márj évek óta huzódó kérdése, amelyet mélyreható tanulmányok alapján és nagy részletességgel Kovács Albert terjesztett elő, a kiküldött bizottság nevében. A közgyűlés a kiküldött bizottság beható tanulmányai alapján tett ajánlat figyelembevételével elhatározta, hogy az egyházkerület egyházi és iskolai épületeit a **»Gazdák Biztosító Szövetkezeté«**-nél biztosítja és az erre vonatkozó benyújtott szabályrendelet-tervezetet letette a közgyűlés véleményezés végett az egyházmegyékhöz, azzal az utasítással, hogy, addig is, a mig a szabályrendelet érvényessé lenne az egyházak ne kössenek hosszabb időre szóló biztosítást, vagy ha kötnek is, azt a **»Gazdák Biztosító Szövetkezeté«**-nél kössék.

Okos és oktalan adósságcsinálás.

Ezen a czimen igazán figyelemreméltó sorokat olvasunk a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Értesítőjében. A kérdéses czikk azt mondja:

Az adósságcsinálás csunya és rossz dolog, de egyike azoknak a dolgoknak, a melyekről sok esetben el kell ismerni, hogy szükséges rossz.

Okos ember, jó ember szükség nélkül nem csinál adósságot. Okos ember, jó ember nem csinál adósságot, ha előre tudja, hogy nincsen biztos kilátása tartozását megfizetni.

Ösmeri ön a

legujabb „KALMÁR”-ROSTÁT???

Bővebb felvilágosítást **KALMÁR ZS. UTÓDA** rostagyáros Hódmező-Vásárhelyen.
ingyen és bérmentve ad

Egy szóval az adósságcsinálás megbírlásánál mindig nagyfontosságú, hogy mire kéri a pénzt, hogy van-e kilátás a kölcsön megtérülésére, hogy az adós saját személyében milyen biztosítékot nyújt stb.

Az Országos Központ vezetése alatti hitelszövetkezetekben az adósok többfélék.

Egyik uzsora-adósságának kifizetésére kér kölcsönt s ha ez az uzsora-adósság nem volt olyan, hogy a megmentés lehetősége előre ki van zárva, akkor a kölcsön kérése *indokolt*, a kölcsön engedélyezése *helyes* volt.

A másik telkének kiegészítésére földet vesz és erre kér kölcsönt. Ha a föld olyan drága, hogy lehetetlen annak rendes jövedelméből a kamatot és a tőketörlesztést előteremteni, akkor a vétel *elhibázott*, a kölcsön kérése és engedélyezése indokolatlan és a vevő romlására vezet.

A harmadik lovat, szarvasmarhát vagy aprómarhát akar venni, egyrészt, hogy földjét belterjesebben művelhesse, másrészt, hogy a tenyésztett állatok, avagy a tej, a tojás stb. eladásából szerezzen jövedelmet. Ebben az esetben az adósságcsinálás célja *összeszerű* befektetés s azért abban az esetben, ha a kölcsönkereső értelmes és ügyes ember, a kölcsön kérése és engedélyezése helyes.

A negyedik terményeit, gabonáját, borát nem akarván mindjárt eleinte minden áron a piacra dobni, a szövetkezeti gabonaraktártól vagy a szövetkezeti borpinczétől termésére előleget kér. Ha megfontolva teszi és megelégszik azzal a nyereséggel, a melyet neki az a körülmény biztosít, hogy termését nem volt kénytelen az első rohamos kínálat idején értékesíteni s hogy a közvetítő kiskereskedőt elkerülte, az előleg kérése helyes. Ha gabonájával, borával spekulálni akar, kölcsön engedélyezése nem helyes, mert a botnak két vége van. A gabona, a bor ára talán nem emelkedik, hanem esik s akkor ki viseli a felelősséget, a kárt?

Az ötödik, az iparos a közvetítő kereskedő nyomása alól kívánván szabadulni, a közös nyersanyag-raktárból árut vesz és elkészíti abból iparcikkait. Ha a nyersanyagért adós marad s abból készült iparcikkot eladva, az elért eladási árt elkölte, a nélkül, hogy a nyersanyagot megfizetné, az adósságcsinálás az iparos végromlására vezet s azért ilyen embernél kölcsön engedélyezése nem ajánlatos.

Ha jóra való munkás ember, ha mindjárt vagyontalan is, de szorgalmas, józan életű és kötelességtudó, a kézi munkája után várható biztos keresete reményében vesz fel családja ellátására rövid lejáratu apró kölcsönt, ő megbízhatóságában nyújtja a kellő hitelalapot s így az ő apró tartozása nem lesz rossz.

Ha végül volna, a ki a szövetkezettől csak azért akarna kölcsönt fölvenni, hogy kedvteléseire s dorbézolásra pénze legyen, — ha valaki kölcsönt venne, a melyről tudja, hogy nem lesz képes azt megfizetni, — ha valaki oly kockázatos vállalkozásra venne fel pénzt, a mely csak az ő tulesigázott várakozásai szerint biztat sikerrel s más mindenki szemeiben csak kedvezőtlenül végződhetik: az helytelenül csinál.

Magtár-szövetkezetek Torontálban. Poroszkay Béla tiszti főügyész tudvalevőleg már régebben csinál propagandát a buza szövetkezeti értékesítésének Torontál vármegyében. A torontáli társszövetkezetek vezetői szeptember 23-án összejöttek Nagybecskerekben s tanácskozásukból körirattal fordultak a vármegyében fennálló összes gazdasági szövetkezetek-

hez, hogy ezek akár egyedül, akár több szövetkezetek egyesülésével szövetkezeti magtárakat építsenek. A körirat behatóan fejtegeti a részleteket, melyek a buza szövetkezeti értékesítésénél szemelőtt tartandók.

Szövetkezeti hírek Arad vármegyéből. Az arad-vármegyei g. e. legutóbbi választmányi ülésén, elnök bejelentette, hogy az egyesület fogyasztási szövetkezetének idei félévi mérlege kedvező volt. A Pécskai Gabonaértékesítő Szövetkezet az aratás után megkezdte működését, eddig 40 vagon búzát raktározott be s erre 20 ezer koronás előleget adott az érdekelt gazdáknak. Elhatározták, hogy Kurtics község határában egy kendertermelő és kikészítő telepet létesítsenek szövetkezeti alapon 200 kat. hold kendertermő területre, melynek érdekelttségébe egyharmadrészig kigazdákat fognak belevonni, a kiknek üzletrészeit részben a földművelésügyi miniszter fogja kifizetni. A kenderkikészítő telepre 100,000 K. költséget irányoztak elő; egy üzletrészt kat. holdankint 500 koronában állapítottak meg és a kendertermelő-szövetkezet létesítésével az egyesület elnökségét bízták meg.

Szövetkezeti lenfonó- és szövögyár Rajeczen. Rudnay István zsolnai főszolgabíró a trencsénmegyei Rajeczen felállítandó lenfonó- és szövögyár érdekében fáradozik. A telep létesítéséhez 60,000 korona, üzemben tartásához 300 hold lentermő föld szükséges. A kereskedelmi miniszterium hír szerint 30,000 koronával hajlandó a vállalatot támogatni, a többit, valamint a földet is szövetkezés útján igyekeznek összehozni. A főszolgabíró legközelebb megalakítja a szövetkezetet, a melyhez elegendő számú részvényes jelentkezett.

• TÖRVÉNYKEZÉS •

A jó vendégek. Harmathi Istvánné körösladányi lakosnak jól ment az üzlete, sok bort mért ki, mégis kevés pénze volt. Eltűnődött e dolgon s elhatározta, hogy lesbe áll és tényleg sikerült is megfogni a tolvajokat, a két legjobb vendége, Szabó József és ifj. Kovács Sándor személyében, akik valahányszor oda mentek, — pedig sokszor megfordultak, — mindig azt kívánták, hogy a pinczéből hozzon nekik friss italt s az alatt álkulesesal kinyitották a pénzesszekrényt. Ez év június 13-án ifj. Kovács Sándoron volt a lopás rendje, a koresmárosné azonban mást küldött a pinczébe és akkor csípte meg a tolvajt, midőn a szekrénybe nyult, eleget mondotta a főtárgyaláson is a tolvaj, hogy ő nem akart lopni, azonban a kir. törvényszék e védekezés dacára 6, illetve 7 havi börtönre ítélte a nevezetteket.

Az új mesterség. Pálinskás Sámuel, 64 éves szarvasi csizmadia, már 10 évvel ezelőtt felhagyta a mesterségét, mert nem ment jól, azonban vesztére, — mert az ujonnan tanult mestersége, a lopás sem jövedelmezett, hanem fogház, börtön és fegyházba juttatta az öregét, aki ott sem javult meg,

hanem ahogy kiszabadult, mint a szarka, mindent ellopott. Így özv. Deli Józsefnétől egy sárga rézmózsarat, Krausz Sándortól egy nadrágot, Gyurjánosi András kocsija alól egy pár eszimat elemelt, mert amint mondá „*élni kell!*“ ezen lopásokért 6 havi börtönt kapott, kijelentette, hogy megnyugszik az ítéleten, mert itt a tél, de különben legutóbb azzal bocsátották el a fogházból, hogy ilyen jó rab még nem volt és ép ezért a tálat mindig tele kapta étellel.

Vád alá helyezett borpancsoló. Valóságos tengeri kigyója a kaptafa szerint alkalmazott igazságszolgáltatásunknak az a bűnpör, amelyet Miakits Mihály budapesti vendéglős indított Obláth Adolf gazdag pécsi borpancsoló ellen. Obláth ugyanis évek során át rendszeresen meglopta Miakitsot olyformán, hogy a Miakits által tőle vásárolt, de a kereskedő budafoki pinczéjében hagyott borokat a Miakits által alkalmazott pecsétek feltörése után megvámolta és azután ujólag lepecsételte Miakits hamisított pecsétjével. Ponceziustól Pilátusig járt a panasz, de az ügyészség azon az alapon, hogy nem lopásról, hanem sikkasztásról van szó, amelynek büntetethetősége azonban elévült, félretette a panaszt. Hosszu bolyongás után, melynek során mindig a gazdag Obláth nevelt a markába, most végre a királyi táblán horogra került az elbizakodot Obláth, mely vád alá helyezte nemcsak Obláthot a lopás büntette miatt, hanem azokat az ügynököket is, akik hamis tanukat akartak fölbérelni Miakits ellen, de a detektívek éppen akkor csípték rajta az ügyetlen ügynököket, amidőn a Judás-pénzt át akarták adni Miakits pince-munkásainak.

A szakácsnő szerelme. Két esztendőn keresztül senki se evett sósabb vacsorát széles Magyarországon Heilmann Frigyes honvédörnmesternél. A vacsora sós volta mutatója volt Galabár Ilona szakácsnő nagy szerelmének, aki tüzes lelke minden hevével szerette a daliás strázsamestert. De hajh, a katona szive csapodár, Galabár Ilona egy fekete napon meghallotta, hogy Heilmann Frigyes, noha százszor esküdött, hogy ő lesz a párja, más lánnyal készül az anyakönyves elé. Lobot vetett az elhagyott szerető szívében az indulat és augusztus 26-án, éppen mikor Heilmann Frigyes Brassóból érkezett, a pályaudvarban hirtelen eléje toppant és egy üveg vitriolt öntött az arcába. A pusztító folyadékából kijutott az őrmester vele volt barátjának, Beinhackel Miksának is, Heilmann Frigyesnek pedig nemcsak az arcáról marta le a húst, de még a szeme világától is megfosztotta a boldogtalan legényt. A mult héten tartott tárgyaláson szerelmével és csalódásával védekezett Galabár Ilona és kijelentette, hogy kész eltartani a nyomorékká, csuffá tett szerencsétlen legényt, ha elveszi feleségül. Az őrmester szívében azonban nem volt se szerelem, se boesánat, nem ment bele az alkuba és megtorlást követelt, a mire a törvényszék két rendbeli súlyos testi sértés büntetéseért két esztendei fegyházra ítélte Galabár Ionát. Az ügyész súlyosbitásért, az elitét enyhítésért fölebbezett.

A pákozdi bicskás. Ez évi május 12-iki éjjelen vigan voltak a legények. Czigányt fogadtak s a füstös bandának szakadtig kellett huzni a szebbnél-szebb nótákat. Alku szerint minden legénynek 10 krajczárral kellett volna a mulatság költségéhez járulni, de mikor fizetésre került a sor, Törzsök István, pedig ő parancsolt a czigányoknak legjobban, kijelentette,

hogy egy vasat sem ad. E hetyke kijelentésre nyomban egy pofon csattant el Törzsök arcán, a ki vérben forgó szemekkel rántott bicskát. Az ittas legények két pártra szakadtak s kitódultak az ajtón, hogy oda kint folytassák a harezot. Nemsokára bicskák villogtak s fokosok suhogtak s a legény-háborúnak egy halottja és két súlyos sebesültje lett. Szabó József, akit Törzsök bicskázott meg, a székesfehérvári kórházba szállítatván, meg tudta nevezni a gyilkosát, meg is esküdött vallomására s azután örökre lehunyta szemeit. A székesfehérvári esküdt-bíróság súlyos testi sértésben mondotta ki vádlottat bűnösnek s a törvényt alkalmazó bíróság ez alapon Törzsököt egy évi börtönre ítélte.

A király állapota. *Ő Felsége* a király az elmúlt héten gyöngékedett és ez okból a tervezett vadászat, melyet minden őszön nálunk szokott rendezni november második felében — elhalasztódott. Mint Bécsből jelentik, a király csuzos fájdalmi alább hagytak és így az orvosok remélik, hogy a király már a jövő hét elején elhagyhatja Schönbrunn és ismét a Hofburgba fog átköltözködni.

Erzsébet napja. November 19-én szokott lenni Erzsébet nevenapja. Ez a nap régebb, mikor még élt Nagyasszonyunk, jóságos *Erzsébet* királynénk, a kedves megemlékezés napja volt, de mióta orgyilkos keze kioltotta a dobogó szívet, minden november 19-én gyászlobogók hirdetik szent emlékét. Gyászünnepet ül az iskola, a társadalom, az ország minden jobbérzésű polgára. Mult hét szerdáján volt Erzsébet napja. Gyászlobogók sötét erdeje hirdette megemlékezésünket, szívében a fájdalom szent és igaz volt.

Csongrád gyászol. Nagy dolog esett meg Csongrád városával, a t. Ház, mint ismeretes, kiközösítette magából a Csongrád által küldendő követet. Csongrád követének nem adnak helyet a t. Házban s Csongrád négy esztendeig nem is küldhet képviselőt az országgyűlésre. A kerületet képviselték eddig: Ordódy Pál, miniszter, *kormányparti*, Csatar Zsigmond, *antiszemita*, Szivák Imre, *liberalis*, Hock János, *nemzeti parti*, Gajári Ödön, *merkantilis kormányparti*, Dienes Márton, *függetlenségi* és végül Baross János *agrár kormányparti*. — Ami azt illeti, elég változatos a jegyzék elvekben és személyekben egyformán s szinte a teljesség okából is rászolgált Csongrád, hogy egyszer képviselője se legyen a *nagy változatosság után*. Szomorú dologra vezette a választókat az eszem-izsom. Ne adja el senki meggyőződését se pénzért, se eszem-izsomért. Gyászos dolog biz ez, de még másokon is megeshetik, mert disznómódon gyakoroljuk szabad szent jogainkat.

Rubino. Lipót belga király merényfőjét, Rubinót, két csendőr őrzi börtönében, nehogy öngyilkosságot követhessen el. A veszedelmes gonosztevő börtönében francia és olasz forrodalmi dalokat énekel, nevet és tréfálózik. Koponyamérése közben, melyet tegnap végeztek rajta, folytonosan szidta az uralkodókat és tőkepénzeseket és csak azt sajnálta, hogy bitófán nem végezheti életét. Védőjeül a szocialista Royer Emilt választotta, ugyanazt, aki Sipidót is védelmezte. A vizsgálóbíró kérdéseire a legnagyobb hidegvérrel válaszol. Tegnap kihallgatása alkalmával kenyeret, sajtot és sört kért, s azután a következőket vallotta:

— Épp oly örömet lőttem volna az olasz királyra. Eltökélt szándékom volt, hogy valamelyik uralkodót meg fogom ölni, mert valamennyien zsarnokok, akik éhezni és nyomorogni engedik a népet. Nem vagyok szocialista, gyűlölöm a szocialistákat, mert egyetértenek a rendőrséggel. Nőm és gyermekem Londonban maradtak, összeköttetésben voltam a barcelonai anarchistákkal, tettemet azonban saját elhatározásomból követtem el. Jól szemügyre vettem a királyt az első kocsiiban, fegyveremet azonban csak a harmadik kocsi elhaladásánál tudtam használni. Sajnálom, hogy ezélt tévesztett a golyó. Reményem, hogy más szerencsésebb kezű lesz.

Öt ember tűzhalála. Sátoralja-Ujhelyen Malaesik Mihály ottani mészárosmester háza kigyúlt. A tüzi lármára összeszaladt az utca népe, a tűzoltók a tűz lokalizálásához láttak s oltás közben a ház emeletéről Malaesik fia leugrott az utcára. Kiderült, hogy az elvetemült fia gyújtotta fel a szülei házat, mert ezek megtagadták tőle azt a pénzösszeget, amiért napokon keresztül zaklatta őket. Az égő házból Malaesik szülei és három lakó nem tudtak kimenekülni, ezek a lángokban lették halálukat. A fölbőszült tömeg rávetette magát a gyújtogató fiúra, aki, a mikor az emeletről leugrott, csak könnyen sérült meg. A csendőrök és a rendőrök alig tudták kiszabadítani a gonosztevőt az emberek kezéből, akit agyon akartak verni. Nagy nehezen elvonszolták a tűz színhelyéről és bevitték a fogházba.

Vasuti szerencsétlenség tehén miatt. Minap éjjel az Úszógh állomásról Ata felé tartó tehervonat elé egy gazdátlan tehén került s tizenegy megtelt teherkocsi átzökken az állaton, de az utána következő üres kocsi a pályatestről kiugrott és magával rántotta a többi még utána következő hét kocsit. Az utóbbi hét kocsi hasznavehetetlenné vált. Pécsről rögtön vasuti személyzet indult a színhelyre s a roncsok eltávolítását befejezték. A forgalom egyideig csak átszállással volt fentartható.

A kirabolt fazekas. Kegyetlen rablógyilkosságnak esett áldozatul Sós József szent-erzsébeti fazekas, akit összevagdálva találtak. A tettest már másnap kézrekerítette a csendőrség Bali János odaváló lakos személyében, akinél egy hordó buzában elrejtve megtalálták a rablott pénzt és a gyilkos szerszámokat. Az áldozat feleségét is letartóztatták, akit bünrészeséssel gyanúsítanak.

A furfangos medve. A múlt heteken egy jobbára külföldi vendégekből álló vadásztársaság Borszék táján medveadászatot rendezett. Az első hajtasra négy Medve került elő, melyek azonban kitértek és még az nap éjjel a közelben legelő esordából egy tehenet hurezoltak el. A másnapi hajtasnál két medve mutatkozott, melyek közül egyet agyonlőttek. Harmadnap ismét három medve és egy farkas került a hajtasba s ekkor érdekes kaland történt. Az egyik maczkó a esorda közé menekülve egy tehén hátára ugrott, hogy a medvék szokása szerint nyargalásra kényszerítve, az elmeneküljön vele. Egy jól irányzott puskagolyó azonban szíven találta a medvét s életelenül gurult le a tehenről. A többiek elmenekültek.

Kirabolt községháza. Gamás község pénztárát az elmúlt esütörtökön ismeretlen tettesek kirabolták. A betörők a pénzszekekrényt a mezőre vitték ki s ott fölfeszítették. Mindössze csak ötven-hatvan korona készpénzt vittek el, mivel a papírpénz nyílt borítékokba volt rakva s a betörők azokat félredobták. Ehelyett föltették azonban a pénzszekekrényben elhelyezett végrendeleteket, mert pénzt sejtettek bennük. A csendőrség nyomozza a betörőket.

Harmadfél millió romlott tojás. Az őszi elején galicziai kereskedők harmadfél millió tojást raktározta be a bécsi közraktárak hűtőházában. Most, hogy a tojást értékesíteni akarták, kiderült, hogy egytől-egyig megromlott. A tojásokat most bizottság fogja vegyelemezni, hogy a romlás okát megállapítsa. Lehet képzelni, hogy mekkora kár háramlik az efféle rossz eljárásból. Sok kereskedő megy tönkre, de ennél is nagyobb baj az, hogy a bizalom megrendül. Okuljunk a példán. Elelmicikkeinket tisztán, megbízhatólag vigyük piacra és lehetőleg szövetkezeti úton, mert a csupán nyereszkesedésre számító kereskedő tönkre teheti jóhírnevüket. Az eladásnál pedig a bizalom a fő.

Aki felt a katonaságtól. Szücs István 21 éves magánhivatalnok az idén berukkolt katonának, de ideiglenesen szabadságolták. Mult héten újból behívták. Szücs ahelyett, hogy berukkolt volna Nyár-utca 8. számú lakásán főbelötte magát és nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. Hozzátartozóinak napok óta beszélte, hogy belőle soha sem lesz katona.

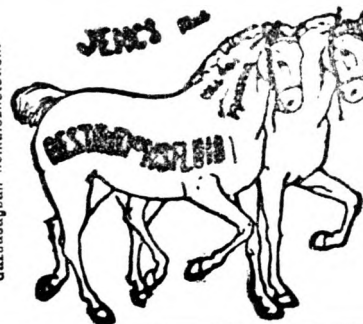
Szerencsétlenség a makó-nagyszentmiklósi vasuton. A makó-nagyszentmiklósi vasut építésénél mult héten szerencsétlenség történt. Benkő István fuvaros kocsijával át akart haladni az átjárón, mikor a pályán egy homokszállító vonat robotott, mely elgázolta kocsiját. Benkő szörnyen halt, a fejét levágták a vonat kerekéi. Az elgázolás miatt a vonat is kisiklott és belezuhant egy három méter mély kubikgödörbe. Az utolsó kocsi a munkások súlyosan megsebesültek.

Lapunk mai számában közölt *Fehér Miklós és Tsa* gépgyár-részvénytársaság hirdetésére lapunk t. olvasóinak b. figyelmét felhívjuk.

A *Pesti Hengermalom-Társaság* mai hirdetésére felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

Jenes Vilmos gyógyszerész mai számunkban megjelent hirdetésére olvasóink figyelmét bátorokunk felhívni.

JENCS-féle Magyar Restitutios-Fluid lovak és szarvasmarháknak.

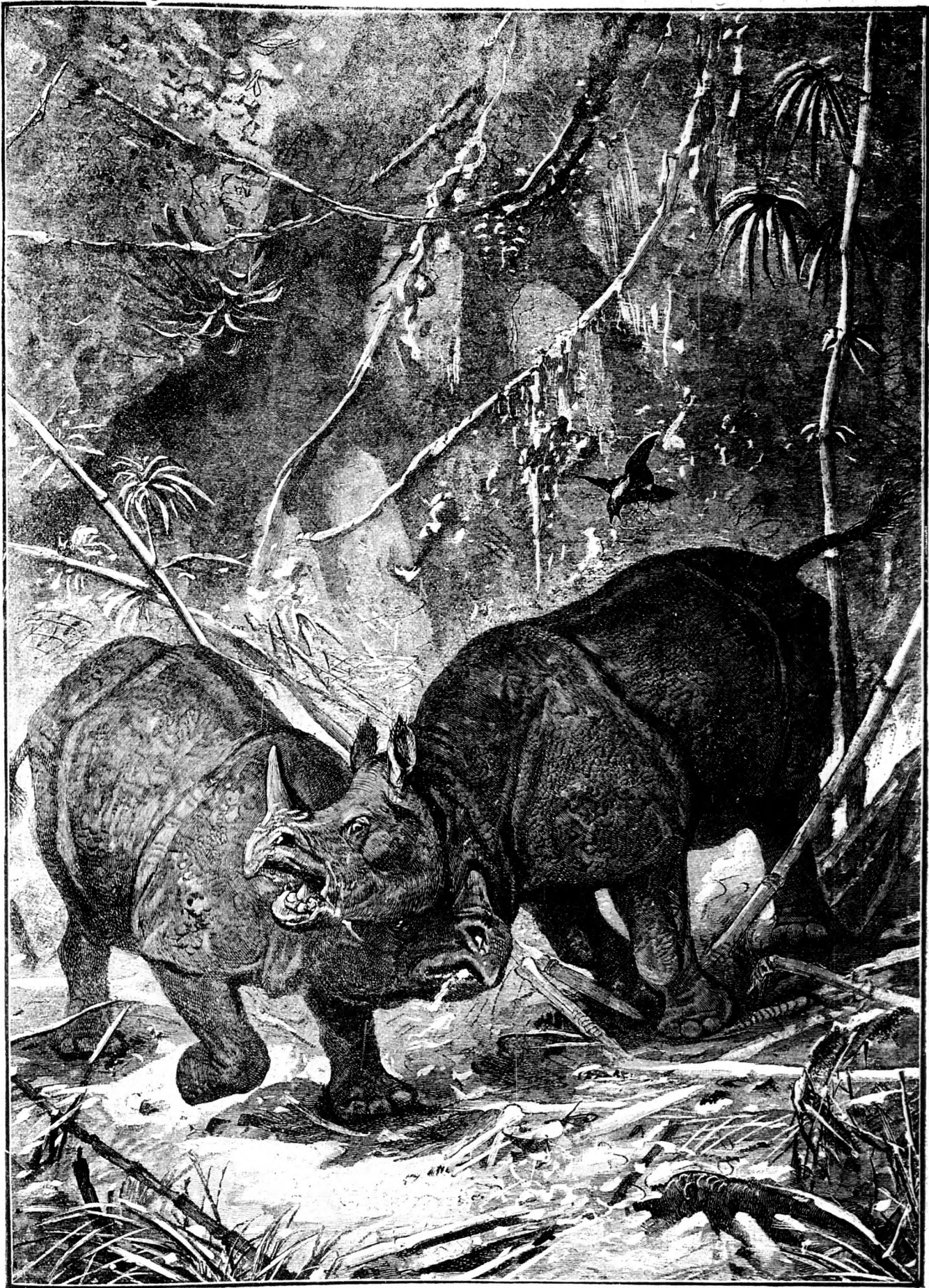

Az állatok izomerejét fokozza, kitarthatóvá, erőssé teszi; megátalja a lábak merev benulását, az intágulást s az ugynevezett pókosodást.

— Ára 2 korona. —
Postán 2-60 korona beküldése után bérmentve küldi:

JENCS VILMOS gyógyszerészertára
Budapest, II. ker., Széna-tér I. sz.
Főraktár:

Dr. Eögger, Nádor'gyógyszerlárában
Budapest, VI., Váci-kört 17.

Orrszarvuak hareza.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

Lehet-e már télen az aratási munkák egyrészét végezni?

Nagyfontosságú tény úgy a gazdára, mint a munkás népre nézve, hogy azon aratási munkákat, melyet más munka hiányában télen végezhet, ugyanakkor elvégezze. Igen fontos tényező lehet úgy a munkabeosztás szempontjából, mint abból a szempontból, hogy a munkás télen kenyérkeresethez jutván, jobban boldogulhat.

Aratáskor alföldeinken tudjuk a reggeli órákat, tehát azokat az órákat, melyben ereje kipihent, az arató kénytelen a kötelek esínálására pazarolni. Pazarolni az időt, mert bizony nyáron minden perc drága a munka haladása megfizethetetlen, a szeszszáradása az időhaladék által előlehet segítve. Pazarolni erejét, a kötelecsinálásnál a munkás állni kénytelen, több órai állás pedig a szervezetre rossz hatással van, a további munka bizonyára nem megy oly jól, mintha nem kellett volna álldogálni. A legnehezebb helyzet az állás, a gyaloglást, ülést bírja az ember, de egy helyben állani órákig nem. A kötelek készítése az, melyet a gazdáknak ajánlok. Tessék a kötelek készítéséről január és február hóban gondoskodni.

Hallom az ellenérveket felhangzani, hogy e hónapokban nincs arra való szalma. Dehogyan nincs. E ezélra a gépelt szalma, sőt a sás is megnevesítve igen jó. A gazdának utána kell néznie, hogy a köteleket jól összecsavarják emberei, azután padlásra rakni, kevés homok közé tenni, hogy az egér meg ne rágja. — Különösen nagyobb gazdaságokban igen ajánlatos lenne, hol az aratókat már a téli időben foglalkoztatnák így a kötélykötésnek megfelelő aratási résznél. Ez által sok nyári aratási munkát takaríthatunk meg.

A baromfiól téli gondozása.

A hideg évszak közeledtével a baromfiak alvóhelye fokozottabb figyelmet igényel. Mindenekelőtt az ólat, mielőtt télire előkészítik, még egyszer mulhatlanul alapos tisztítás alá kell venni, mert később ez a kemény hideg idő beálltával, nehezebben esz-közölhető. Az éjjelek hosszúsága s a gyakori rossz időjárás is a tyukokat arra kényszeríti, hogy hosszabb ideig maradjanak az ólban, mint a meleg évszakban s ép ezért az ólakba esetleg befészkelődő férgeknek annál inkább ki volnának téve. Az összeszét- és kiszédhető részeket tehát, így az ülőrudakat, etető-vályukat stb. ki kell venni és jól lemosni mosósóvízzel, az ól belső falait mésztejjel, mely közé 5% korbolt öntünk, bemeszteni. A padozat, még pedig hetenként többször, alaposan kisöprenedő s azután homokkal, hamuval vagy leg-

helyesebben tőzegtörmelékkel kell behinteni. A tőzeget egyáltalán, mint almot, nagyobb figyelemben kellene részesítenünk. Meleget tart, alkalmat ad a baromfiaknak a kapargálásra s arra, hogy benne fürödjenek: megakadályozza továbbá a férgek elterjedését.

A tőzeg alá a tisztogatás könnyebbsége végett, szalmát tehetünk. Az utolsó nagy tisztogatás után, a mikor még a fészkek fölüjtása is eszközöndőt nem kell többé az ólat oly sokszor kitisztítani, mint a meleg időkben, de ép azért nem szabad elmulasztani a baromfitrágyának reggelenként mészliszttal való beszőrését. A szénát sem kell a fészkekben ezentúl oly gyakran kieserélni.

Az ólak téli gondozásához tartozik azonban még az is, hogy az ól tartósságát is vizsgálat alá vegyük. Ablakok és ajtók szorosan záródjanak és szükség esetén kijavítandók. Ha nincs rendes ablaka az ólnak, gondoskodni kell ilyenről, hogy az állatok, ha a rossz idő következtében napközben is az ólban kénytelenek tartózkodni, ne legyenek kénytelenek a világosságot nélkülözni. Mert a sötét ól nemesak azért hátrányos, mivel ilyenben alig találják meg a baromfiak eledelüket — a tyukok tudvalevőleg rosszul látnak — de az ily hely egészségtelen is. Nyáron javukra van az állatoknak, ha nyitott ablaknál alusznak, melyet természetesen rácszattal jól el kell zárni a tolokodó idegen állatok távoltartása végett, télen azonban, különösen hideg időben ezélszerű az ablakot éjjelre bezárni.

Szellőztetnünk nappal kell, a mikor a baromfiak kint tartózkodnak. Ha az ól falai nem kőből építettek s így az nem nyújt elég meleg tartózkodási helyet, tére a baromfiaknak, akkor a belső falakat szalmával sűrűen befedhetjük, a mit reásegezett léczdarabokkal erősítsünk a falhoz. Hasonlóképp járunk el az ajtónál is. Az ól téli hőmérséklete 4—5° R. legyen. Nagyobb melegben elpusztulnak az állatok, ezért az ólak fűtése nem ajánlatos. Sohase legyen azonban a hőmérséklet zero fok alatt, ha a tyukokat egészségesen át akarjuk teletetni. —gh.

Az ökrök nyakának gyógyítása.

Nagy hibának tartom azt, mikor valaki csak akkor szánja rá magát ökrei feltört nyakának gyógyítására, mikor már az ökrök nyaka kisebesedik. A járomtörés nemesak azon ökrök nyakán fordul elő, a melyek esős időben is igazva vannak, de előfordul ez nagy melegben is, midőn munkaközben az ökrök nyaka megizzad és ezáltal feltörlik. Hogy ezt elkerüljük, legjobb és legolcsóbb szer a közönséges repeceolaj, akár van eső, akár nincsen, hetenként készítenünk az ökrök nyakát, ott s hol a járom megfekszik, olajjal jól bedörzsölni. A gazda tenyerére önt egy kis olajat és addig dörzsöli az ökrök nyakát, míg az jól be nem szívódik a szőr közt a bőrbe. Esős időben, midőn kénytelenek vagyunk ökreinket járomba fogni, befogás előtt jól be kell az ökrök nyakát dörzsölni olajjal, valamint tenni kell ezt nagy melegben is, midőn ökreink izzadnak és így a bajtól könnyű szerrel megmenekedhetünk. Olomecettel vagy faggyu közé vegyített minimummal kenni az ökrök nyakát nem jó és pedig azért nem, mert mérget tartalmaz mindkettő, mit az ökrök egymás nyakáról lenyalnak, de különben sincs semmi hatással, mert a nyaktörés nem mástól ered, mint

hogy a bőr nedves, a járom mozgásától a bőr megkeményszik, felserepededik daganat képződik, meggyül, mi nagy fájdalmat idéz elé s míg teljesen be nem gyógyul a seb, az ökröt befogni nem lehet, mi elég nagy veszteség a gazdára, különösen szorgos munka idején. És állatkinzás is, minek egy rendes gazdaságban nem szabad előfordulnia. Tehát főczélünk az legyen, hogy az ökrök nyakának a bőre mindig puha legyen s ha ezt betartjuk, soha sem török fel ökreink nyaka. Ismételve ajánlom tehát az ökrök nyakainak olajjal való puhántartását, a mely esetben hosszas esőzések esetén sincs mit félni attól, hogy az ökrök nyaka feltörjön, akár mily hosszasan járomban lehet az ökrök s törés mégsem fordul elő.

MULATTATÓ

Ki volt Dávid Ferencz?*)

Kincses Kolozsvárnak kicsiny kunyhójára
Rámosoly a napnak legelső sugára;
Szímaranyjal vonja be a nádfedelet,
Mely alatt a mi nagy Mesterünk született.
Keskeny kis ablakon játszva szűrődik át,
S a míg a jó anyá ringatja kis fiát, —
Homlokon csókolja a drága csecsemőt
S visszazáll az égbe, a homnan épp lejött.

Korán eljegyezte őt az Ég magának,
Játszó társai is angyalok valának.
Együtt barangoltak erdőn, mezőn, réten,
Hol tapsolt az öröm hangos jó kedvében . . .
Szomjukat hűs forrás habjaival oltva,
Ajkuk a nagy Isten dicsőségét szóltá,
Ki nagy a nagyokban, nagy a kicsinyekben,
Porszemben-fűszálban örök, véghetetlen.

Int a jó szerenese. Elragadja távol
Szép szülőföldjétől, bérczes kis honától:
Idegen világba, napnyugotra, messze,
Hogy ifju szívét a honvágy is epezsze . . .
Nagyra törő lelkét rokon lélek várja,
Testvéri keblére a hitvédő zárja;
S el-eltünődnek a wittenbergi váron,
Mint valami régi, ismerős határon.

Hősünk csupa tűz még . . . Láng fiatal korban
Gondol nagy merészet — kérve-kérde: „jól van?” —
Szelíd biztatással felel neki az agg:
„Bennem is ily terhes gondok virrasztanak . . .
Tisztemet betöltém, helyemet megálltam
Az osztó igazság fényes csarnokában.
Vezessen téged is a lelkiismeret . . .
Küzd végig jó magad ezt a történetet!”

*) A budapesti „Dávid Ferencz Egylet” legutóbbi gyűlésén szavaltta a szerző. Dávid Ferencz az első unitárius püspök volt és vértanu halált szenvedett háromszázhuszonhárom év előtt Déva várában.

Tünt az alkony-óra . . . Titkos sejtelemmel
Társalognak még az egy igaz Istennel;
S míg az agg szemében öröm könnye forra,
Az ifju nagy bátran villámait szórja . . .
Színes ábránd szárnyán mind magasbra törve,
Látnoki lelkével belát a jövőbe:
Igazáért mint küzd a nagy predikátor.
Diadal-utjában százezernyi tábor.

Hófehér zászlaját fennen lobogtatja,
Harsány viszhangra kél buzdító szózatja;
Körötte hullámzik a nép, mint a tenger,
Ostromolja váltig könnybe lábadt szemmel:
„Szólj, beszélj mihozzánk angyaloknak nyelvén,
Hit — remény — szeretet igéit hirdetvén:
Nyisd meg előttünk az új eget, új földet,
Miről oly sok szépet hallottunk tetőled.

S megeredt a beszéd zengzetes ajakán.
Csüngött a sokaság bajnoki alakján:
Arca derűjében boldog hit sugárzott,
Levarázsolta a fényes Menyországot . . .
Hangja lágyan csendül, mint az est harangja,
A viharzó kedélyt csillapulni hagyja;
Majd menydörög ő is, szívet-lelket rázón —
S nagy világosság gyul szép Erdélyországon.

Lelkesült morajjal övezi nép-özön;
S élő szoborként a híres kerek kövön
Ugy megáll ő, mintha egy félisten volna,
Messze századoknak világító tornya . . .
Szent zsolozsma kél a komor szentegyházban,
Áldoz az emberszív hátatelt fohászban;
Eltörpül az oltár, de a szószék ragyog:
Jézus maga beszél: „Testvéretek vagytok!”

Egy kép a más után elvonul előtte,
Ugy a mint forrongó képzelete szötte:
Most a hír, dicsőség büszke gloriája,
Majd a kinszenvedés rémes Golgothája . . .
Senti, tudja jól, ez mind valóra válik,
Égi szót hívja: „légy hű mindhalálig!”
Szent örömtől repes örök-ifju lelke:
Őt a Mindenható jobbára emelte.

Józan Miklós.

•Góbbéságok• kaczagtató székely históriák és elbeszélések. Ezt az érdekes és mulatságos könyvet a „Független Ujság” előfizetői kedvezményes árban: **2 korona helyett, csak egy koronáért és 20 fillér postai díjért** rendelhetik meg az irónál. Legczélszerűbb az 1 kor. 20 fillért utalványon beküldeni Péterfy Tamás. IX. Budapest. Köztelek czimre.

A gonosztevő nyomán.

Irta: Bársony István.

Csiperke Jankó kiugrott kemény ágyából s elkezdte kidörgölni az álmot a szeméből.

Még sötét volt, de azért ő megérezte már, hogy mindjárt itt a hajnal. Az ablakhoz ment, amely nem volt lefüggönyözve. A homályos üvegen át valami derengett. Csiperke csak úgy, egyszál ingben, kinyitotta az ablakot s akkor kiáltott egyet örömeiben. Azt a derengést a friss hó okozta. Fehér volt a világ az éjjel esett hótól.

Csiperke Jankó borzongott egyet s hamar betette az ablakot. Azután nagy sebbel-lobbal elkezdett öltözködni. — Szűz hó! szűz hó! — mondogatta magában, meglelégedéssel.

Az ilyen szegény vadőrnek, aki még a falutól

bokrétát mutat a fán; az állatélet megelevenedik s a rejtőző vadakra is könnyebb rájuk találni.

Csiperke Jankó már hetek óta várta a szűz havat. Amíg az őszi sár uralkodott, addig folyvást lehangoltan görnyesztette meg amúgy is kis termetét, ami miatt a »Csiperke« tréfás nevet kapta. Eredetileg Erős Jánosnak hívták, de még ebben is mintha egy kis csufolódás lett volna, mert biz' ő nem volt mértéken túl erős. Hatvanöt kilót nyomott mindössze is. Ezzel biz' nem sokat lehet elkezdni. Ugyan mi eshetett a hatvanötből a bizepszére?

Most, a friss hóra hirtelen megéledt, kiegyenesedett. Most kezdődik sok minden foglalatossága a vadőrnek, amihez csak az igazi tél juttatja. Tegnap már fagyott egyet, sőt tegnapelőtt is. A hó fagyos földre hullott, tartósnak ígérkezik. Most lehet majd pompásan nyomozni, ragadozót pusztítani, amiből a

Kettősben a kerékpáron.

is messze, valahol az erdőszélén lakik, esemény az, ha a sokáig tartó unalmas őszi feketeség után egyszerre beköszönt a csöndes, tiszta, egészséges, szép tél. A késő ős az egész esztendő legszomorubb szaka. Akkor már semmi sines, ami örömmel járhatna. A földön sár-sár mindenütt; az erdő fái szomorúak, csupaszak: az ég felhős, ködös; halálos unalom és levertség fogad bármerre nézünk. Még a vadállatok is eltűnnek, elbujnak. Az ember olyan nagyon egyedül érzi magát.

A tél, az igazi, a havas, de még nem szigorú tél, egészen más. Akkor egyszerre vidám képe van a világnak megint, hiába mondják, hogy a tél a természet tetszhalála. Igaz, hogy zöldlomb meg virág nincsen. De a szem gyönyörködik a csillogó havas tájakon; az ember teletüdővel szívja a ködtől megtisztult pompás friss levegőt; a puha havon szinte száraz lábbal járunk; az őszi lombra hullott hó fehér

lövődij fejében jó kis haszna van az ilyen szegény embernek.

Amikor a házikójából kilépett: már várta a pitvaron szálkásszűrű vizslája, az öreg Brunó.

Brunó a kutyák bölese volt. Sohasem sietett, mert az egyik hátulsó lábára kissé sánta volt. (Szegény véletlenül belelépett egyszer egy rókavasba.) Meggondoltan biczegett gazdája mellett, akitől sohasem vált el s akinek mindig segítségére tudott lenni. De nem csak segítségére, hanem mulatságára is. Ha abbanhagyták a »munkát« beszélgettek. A »munka« főképpen járás-kelésből, nyomozásból, mindenek szemeltartásából, törekvésekből, a vadak etetéséből stb. állott. Ha ezzel elkészültek, leheveredtek, akkor Csiperke mindenféle bolond kérdéssel fordult Brunóhoz. Hogy beszél a róka, Brunó? (Erre az öreg kutya elkezdett vakogni rókamódra, ütemesen, vékonyan.) Hogy beszél Brunó,

ha haragszik? (Erre mogorva buffogással felelt.) Hogy szereti Jankó Nánit? — Náni volt tudniillik a Csiperke Jankó felesége. (Erre Brunó megnyalagatta a vadór arezát.) Ilyet és még száz effélet produkált Brunó, ami mind jó volt arra, hogy az idő pompásan teljék vele. Amellett pedig a vén kutya folyvást résen volt s ha a gazdája nem vett is észre valamit, ő jelt adott neki, figyelmeztette.

Nem lármásan, a hogy a parasztkutyák szokták s amivel csak elijeszteni tudnak, hanem esőndesen, hang nélkül, amit sem a közeledő ember, sem a bujkáló vadállat nem vehetett észre.

Brunó ha valami gyanusat látott, vagy ilyesmit szimatolt, csak meglökdöste az orrával Csiperke Jankót. A hogy ezt cselekedte s a hogy olyankor egész lénye csupa figyelés volt, ki kellett találni, hogy miről van szó. Sok orrvadászt csipett már el Jankó a Brunó figyelmeztetésére. Mire a gazficzkó észrevette a bajt, már felhuzott puskával állt mellette s indította — kergette előre, be a faluba, a községházához.

Most is együtt indult el a két jó ezimbora.

Gyönyörűséges téli hajnal volt. A szüzhó ma-

nak: egyszer csak megakad a Csiperke szeme egy nyomon, aminek a láttára meg nem állhatta, hogy ne káromkodjék egyet. Rókanyom volt, pedig ő azt hitte, hogy az utolsó vörös-bundást is sikerült már kiirtania a pagonyából.

Ez a boldog hite ime tévedés volt, Most megmutatja a szüz hó, ami nélkül tovább is titokban maradt volna a tolvaj itt tartózkodása.

Már annyira reggel volt, hogy bátran, könnyen lehetett nyomozni. Csiperke tele volt izgatottsággal és türelmetlenséggel. Ezt nem hagyja annyiban. Legelőbb azt akarta tudni: merre van a járása a gonosz vendégnek, amelytől meg kell a pagonyt szabadítani. Ha most nem nyomoz, holnap már késő lehet. Lány idő jöhet, ami elolvasztja a havat Meg aztán össze is keveredhetnek a nyomok és találgatni kell: melyik a régi, melyik a friss.

Intett a Brunónak. A vén kutya megszaglászta a nyomot s elkezdett rajta lassan tétovázva haladni.

A nyom tehát nem volt egész friss. Csiperke Jankó visszafütyentette a kutyát s maga indult előre, szemét le nem véve a kanyargó vonalban haladó rókanyomról.

Róka hangverseny.

kulátlan fehérséggel borult a földre. A mint lasacsakán világosodott: mind fehérebbnek tetszett a tél remek takarója.

A táblákra osztott erdőség mellett nyilások vezettek. Aki azokon végigment, pompásan láthatta, miféle nyomok vonulnak ki és be. Ebből a vadállományt — már t. i. a négylábút — meg lehetett állapítani úgy hozzávetőleg. De főképpen azt, hogy hol s merre jár, ha egyáltalában jár, holmi ragadozóféle. Mert a ragadozó állat nagy esapása az olyan területnek, ahol nemes, hasznos vadat tenyészt és óv az ember. Egy-két róka, nyest, vadmacska igazi csapásszámba mehet. Az ember elkövet mindent, hogy vadja legyen, még sincs. Mert a rablóknak neveli, azok pedig nem ösmernek vadásztilalmat, sem pedig kíméleti időt.

A »kamara« érdekelte Csiperkét legjobban. A »kamara« egy félreeső, sohasem háborgatott, nagyon előnyös fekvésű sűrű erdő rész volt, ahol sohasem vadásztak, ahol a vadnak teljes háborítatlanság volt biztosítva; ahova az etetők zömét is elhelyezték.

Amint a vonalon, már jó világossal, végighalad-

Keserves multság volt de a vadór önértetét sarkalta a bosszuság s a diadal reménye.

A gonosztevő nyoma eleinte a nyílt ösvényen huzódott végig, azután bekanyarodott a sűrűségbe. Ott a bokrok között úgy vonult, hogy embermásképp nem követhette, csak ha a bokrokra ülepedett havat mind magára verte. Nehéz, fáradságos volt itt a járás. Csiperke beleizzadt. De jött még rosszabb is. Egy erdei szakadékon, amely az embernek majdnem járhatatlan volt, a róka több száz lépésnyire ment végig. Jankó kénytelen volt vele néhol, hogy hason esuszszék utána. Brunó is meg-megcsuszott a meredek oldalon.

A »kamarát« a róka egészen megkerülte s el látogatott a fáczánzetetőkhez. Itt egy helyen megállott s aztán lopakodva ment a hintő-hely felé. Lopódzása kitünt abból, hogy a havon ott volt lefektetett farkának a csuszása is. Bizonyos, hogy fáczánt érzett, vagy látott, azért sunyiskodott.

Tovább innen, tovább! ki a nagy erdő felé, a hol a nyulak változnak át a vetésre. Azt is tudhatta már a róka.

A nyom itt megint egyenletes, majdnem egyenes volt, úgy látszik, nem igen tévovázott a gonosz, nem tűnődött. Valani határozott célja lehetett. Atsétált az egész szálerdön s lekanyarodott megint a csöndes völgybe, ahol minden róka ősidőktől fogva tanyát szokott verni ezen a környéken.

Egy nagy fűzfa előtt aztán hirtelen megszűnt minden. Elveszett a nyom. Jankó majd kinézte a szemét, mégsem látott semmit. Mintha a föld nyelte volna el a rókát. Körüljárta a fát: sehol semmi. A szüz havon nem volt nyoma még egy egérnek sem.

A vadőr bambán meresztette tekintetét a nagy fára, amelynek a derekából, vagy egy méternyi magasságban, mintha pup nőtt volna ki.

Amint így bámul és tanácstalanul ácsorog, meglöki valami. Arra felébredt.

— Nini Brunó! majd hogy el nem feledkeztem rólad.

A vén vizsla szőreborzoltan, merőn nézett a fára és nem mozdult. Szeme élénk volt, orraczimpája idegesen rándult egyet-egyet.

A vadőr óvatosan közeledett a fához s a mint a pupos göcsöt vizsgálgatja, látja, hogy a göcs tövében lyuk van, amit a fa különös alkotásánál fogva csak innen felülről lehetett jól látni.

Megesillant a szeme. Puskája kakasát felhuzta, azután nagyot rugott eszímája sarkával az odvas füz derekára.

Abban a pillanatban kiröpült valami a lyukon. Valósággal röpült, úgy el tudta magát dobni, lökést adva testének a göcsön.

A vadőr szájatva nézte a vitorláját lengető, négy lábát szétterpesztő, levegőben szálló rókát, a mely csakugyan itt választott most pihenő helyett. De aztán nem sokat tévovázott. Amint a róka a födre ért, már szólott a puska.

A vörös gazember meghempergett a hóban s újra talpra akart állani. Nem lehetett. Brunó ott állt a nyakán s fojtogatta, rázta, a hogy a foxterierek szokták a patkányt rázni.

Amikor készen volt a dolgával, felkapta a lompos farku gonoszt s vitte negédesen, derekát riszálva, kényeskedve, a gazdájának.

Csiperke Jankó megölelte. Hogy szereti Jankó Nánit? kérdezte kaczagva.

Brunó a nyakába ugrott s megcsókolta.

Apróságok.

Szekely táncszók. (Gyűjtötte Péterfy Tamás.)

A házasság kaloda,
Ne tedd a lábad oda.
Mert ha egyszer be teszed,
Soha ki nem veheted!

Hip! hop! ne bocsásd
Ha nem bírja keress mást.

Jézu, cziezu, pankháló
Szerelmes a szolgáló!

A haldokló Megyeri. A magyar színművészet kitűnősége, *Megyeri*, halálos ágyán barátaitól körülvéve ezt mondá:

— Vigasztalódjatok édes barátaim, ugysem fogtok miattam annyi ideig sirni, mint a meddig neveltetek rajtam.

Képeinkhez.

Orszarvuak harcza. Az őserdőkben, hol mocsaras meleg tájak vannak, ott tanyáz az orszarvu. Bőre vastag, akár a páncél, de más fegyvere nincs, mint az orrán kinyuló szarv. Hanem ez veszedelmes ám. Mikor egymással harcza keverednek, ezzel a szarvval hasogatják egymás bőrét, a páncélszerű bőrt. Képünkön két óriás orszarvu küzdelme van feltüntetve. A harc igen érdekes és élet-halálra tart.

Rókahangverseny. Nemcsak az emberek értenek a hangverseny rendezéshez, ebben rókakoma is nagy mester. A hangversenyen szereplő kisasszonyok sem sápitóznak ékebben, mint a kis rókák. Ezt a vonítást pedig azzal idézi elő a rókakoma, hogy egy szép kakastollat a szájába felmutat. A kis kölykök felüvöltenek rá. No, gyönyörű hangverseny. Nem is lesz vége, amíg rókakoma a teljes kakassal be nem állit a kis éhezőkhez. A kakas után pedig a tyuk következik, mert a hangversenyben megéheznek a vonító művészek.

Kettősben a kerékpáron. A kerékpározás már nem divatos hóbort, hanem az emberek életküzdelmében egy közlekedési eszköz, mint akár a szekér. Van teherhordó kerékpár, van egy, két, és több személyre való kerékpár, melyeket használnak a gyorsabb utazás céljából. Képünkön két kis gyereket mutatunk be pompás karikájukon, olyan édes, kedves, megennivalók a kis angyalok.

Számrejtvény.

1. Egy fakereskedő elárusítójának kiadott 44 öl fát. Van benne hárs-, bükk- és cserfa. A hársfa öle 16 kor.; a bükké 20 kor.; a cseré 18 kor. Az elárusító 800 koronával köteles a fák árában átszámolni. Hány öl a hárs-, a bükk- s a cserfa?

A megfejtéseket legzélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.

Megfejtési határidő 1902. november hó 30.

A „Független Ujság“ 46. számában közölt talány megfejtése

»Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyv«

Helyesen fejtették meg: Bara Rózsika, Nákó Mariska, Joó Ilonka, Hádházi Mariska, Czintian Valéria, Lepény Mária, Benedek Jánosné, Vermes Mihályné, Kövendi Ferenczné, Papp István, Demeter Ákos, Józsa Mihály és Dénes, Kis Sándor, Szabó Mihály, László Endre.

A sorshuzásnál Szabó Mihály (Bodon) neve jött ki elsőnek, kinek a kítüzött jutalomdíj gyanánt Jókai Mór »Egy az Isten« című regénykötetét küldöttük meg.

• LEVELES SZEKRÉNY •

Slárku István urnak. Ezt az ügyet csak ügyvéd által lehet eligazítani. Leghelyesebb ha ügyvédhez fordul.
— **Ifj. Bakos György** urnak. Amint kívánta, úgy tettünk.
— **Keresztyén Gábor** urnak. Biz az baj. Legzélszerűbb, ha a „Köztelek“ lapban az *apróhirdetések* között hirdeti, mert ez a lap a legtöbb uradalomba jár. E végett írjon a kiadóhivatalba (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) Minden szó 4 fillérbe kerül. A vasutnál akkora befolyással nem bírunk, hogy ott pártfogolhassuk. De tudjuk azt, hogy ott százával vannak az előjegyzett pályázók. Ha pályázni akar, kérvényét a legközelebbi igazgatóság útján adhatja be, de ha nincs pártfogó, évekig kell várnia, míg sorra kerül.
— **Cséplő József** urnak. Elég ha a rétet felszántja és két évig kapás növényt termeszt benne. Harmadik évben újra rétté lehet alakítani. A talaj minőségét, ha meg-

írja, a kereskedő igen megfelelő fűmagot küld. De csak bizalmas helyről kell ám beszerezni, pl. Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, vagy Mauthner Ödön magkereskedőnél. — Nagy János urnak. A dolog úgy áll, hogy az utiköltséget magának kell hordozni ebben az esetben. — Tóth Miklós urnak. A használt levéljegyeket bármely plébános átveszi, de kevés annak az értéke nagyon. Az értékesítésből begyűlt összeget jótékony célra használják fel.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:
RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,
 a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti piaci árak.

Budapest, 1902. november 15-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 14·20—15·40 K. *Ross* 11·90 K-tól 13·50 K-ig. *Árpa* 11·80 K-tól 12·20 K-ig, jobb minőségű 12·40 K-tól 15·80 K-ig. *Zab* 12·40 K. *Tengeri* 11·80 K. *Liszt* ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	27·60	26·60	25·60	25·00	24·40	23·60	22·40	20·00	13·20

Buzakorpa finom 8·50 K, durva 8·70 K.

Egyéb magvak: *mák* 25—28 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 16—40 K, aprószemű 24—32 K, *tarka* 20—20·00 K, *lencse* 28—43 oorsó héjas 28—32 K, lóhere 46—56 K, *lucerna* 64—66 K. *baltaczim* 26·00—28·50 K.

Takarmányvásár. Réti széna 580—790 fillér, muhar 700—790 fillér, zsupszalma 340—390 fillér, aloraszalma 260—290 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizalt ürű 35—40 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 114—116 fillér, 260—280 kg.-mos 113—114 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 106—108 fillér, szerb 111—118 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyeztettek: *Hizott magyar ökör* jobb minőségű 66—73—, középminőségű 52—64—, alárendelt minőségű magyar ökör 48—50—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 42—60·00, magyar tehén középminőségű 44—68·00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 44—58·00, szerbiai ökör jobb minőségű 50—65—, kivitel —, középminőségű 34—38—, szerbiai bika 46—67—, szerbia bivaly 30—50—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élősulyban élő borju 80—108 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2·40—2·80 K, csirke 1·10—1·70 K, kappan hizott 3·00 K.—7·20 K. Rucza 2·60—3·00 K. Lud sovány 4—8 K. Pulyka sovány 4·40—4·60 K.

Tojás alföldi 72—74 K, erdélyi 56—58 K, ládánként. Tea. tojás 100 drb 4·40—4·80 K.

Tejtermékek. Teavaj 2·40—3·00, tejföl 64—76 fillér literenként, főzővaj 56—80 K, tehénturó 16—20 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0·00—0·00 1 q 16·00—17·00 Petrezselyem 100 kötés 00—0·00, 1 q 14—18—, zeller 100 drb 1·00—1·60, karalábé 1·40—2·00, vöröshagyma 100 kötés 00—40 drb 6·00 q 6·00—20·60, foghagyma 30—32—, vörösrépa 100 drb. 1·60—2·00, fehérrépa, fejeskáposzta 30 00—32·00—, kelkáposzta 100 drb 4·00—8·00, vöröskáposzta 00—00—, fejessaláta 6·00—1·60, kötött saláta 0·00—0·00, burgonya rózsa 1 q 10·40—11·60, sárga 10 40—16·80.

A ki birtokára

jelzálog-kölcsönt

akar felvenni, forduljon bizalommal

a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez

Budapest, V. ker., Géza-utca 2. szám. (Saját ház).

Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főczélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen. Ezért kölcsönöket már 300 koronától kezdve ad.

A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölcsönével segíthet terében. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden, a kölcsönkörfüli teendőt ellát.

Kölcsönök a földbirtok fele értékéig 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 vagy 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek.

Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt fel nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor minden díj nélkül visszafizetheti.

Az intézet jelenleg 5%-os és 4 $\frac{1}{2}$ %-os záloglevél kölcsönöket ad s 5%-os kölcsönök minden levonás nélkül

készpénzben

fizetnek ki.

A kinek kölcsönre van szüksége, forduljon bizalommal az intézethez, mely egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

Pesti Hengermalom-Társaság

Alapított 1839. Budapesten. Alapított 1839.

Magyarország legelső műmalma.

Minden kiállításon, a melyen részt vett, a legmagasabb kitüntetések nyerte el.

A Pesti hengermalmi liszt a legszebb és legjobb magyar liszt, mindig egyenlő kitűnő minőségben.

Figyelmeztetés: A Pesti hengermalmi liszt-hez elegendő mennyiségű, de nem nagyon meleg vizet kell keverni, (többet mint más liszt-hez), a tészta igen jó erősen kigyurandó és hosszabb ideig pihentetendő, s csak ha tökéletesen megkelt, kell azt jól át-fűtött, de nem tulforró kemenczébe rakni. A több munkát és tüzelést bőven téríti meg a több, szebb és jobb sütemény.

A ki olyan helyen lakik, a hol a Pesti hengermalmi gyártmányai lisztelárusítóknál egyáltalában nem vagy megbízhatóan nem kaphatók, az dara-, liszt és korpaszükségletének beszerzése végett egyenesen a malomhoz forduljon.

— 1901. évi forgalom 26,000 bál. —

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség
 figyelmét

a budapesti

gyapju-aukceziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen julius és szeptember hónapokban tartatnak meg

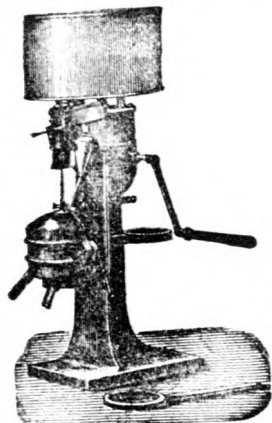
Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

V V A POZSONYI II. MEZŐGAZDASÁGI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSON V V
DISZOKLEVEL legnagyobb kitüntetés.

„SIEGENA“
 név alatt kerül ezentúl for-
 galomba a „MÉLOTTE“
 rendszerű jelenleg legjobb és
 legolcsóbb

**tej-
főlözőgép**
 (Magy. szabad. 20232. sz.)

mely
 a következő előnyökkel bír:
 Legtartósabb szerkezet!
 Legnagyobb munkabírás!
 Legkönnyebb hajtás!
 Legtökéletesebb főlőzés!

FEHÉR MIKLÓS

gépgyár részvénytársaság

Budapest, V., Külső Váci-ut 80.

Mindennemű tejjgazdasági
gépek.

A magyar kir. állam-
vasutak gépgyára gazd.
gépeinek eladása.

Használt és jól javított
gőzcséplőkészletek.
Csereüzletek.

Árjegyzék ingyen és bér-
mentve.

Alfa-Separator
Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

Iroda: V., BATHORY-UTCZA 4.

Gyártelep: VI., PETNEHÁZY-UTCZA 8—10.

Tejjgazdasági gépgyár

Tejjgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és tejelepek berendezése.

Árjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival
eddig több mint 500 első
díjat nyertek. — Évi gyártás
körülbelül 45000 darab.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
Alakult 1900. erkölcsi támogatásával Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000.— kor.
Alapítványok	1.268.080.— kor.
Tartalékok	111.053.90 kor.
Összesen	1.779.133.90 kor.
Első évi fölösleg	90.349.— kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyisint az ember életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelőseiből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosításokkal minden irányban készséggel szolgál.

az igazgatóság.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocinkografiai műintézet
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT:
mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto)-
typia, fametszet stb. útján. Térképek, terve-
zetek, alaprajzok photolithografialag leg-
szebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot szavatolt 12,4% tiszta káli = 23—24% kénsavas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót szavatolt 40% tiszta káli = 74—76% kénsavas káli tartalommal,

Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra) továbbá mindennemű egyéb

Műtrágyaféléket, azonkívül
Rézgáliczot (98—99%) elismert kítűnő minőségben szállít a

„Hungária“ műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.